

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 206/2017 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Susanna Siitonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio, tietosuojavaltuutetun toimisto
- ylitarkastaja Anna-Emilia Sirén, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- lakimies Juha Jokinen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- asiantuntija Santeri Suominen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- puheenjohtaja Jyrki Lindström, Suomen Perimistoimistojen Liitto ry
- varapuheenjohtaja Hilkka Laikko, Velallisten tuki ry
- varapuheenjohtaja Sari Lindberg, Velkaneuvonta ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- valtiovarainministeriö
- Harmaan talouden selvitysyksikkö
- OK Perintä Oy
- Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä, joka korvaisi nykyisen perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain. Lisäksi ehdotetaan uudesta laista johtuvia tarkistuksia saatavien perinnästä, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettuihin lakeihin.

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

Esityksessä ehdotetaan, että perintätoiminnan harjoittaminen säädettäisiin rekisteröintiä edellyttäväksi elinkeinoksi. Samalla luovuttaisiin perintätoiminnan luvanvaraisuudesta. Perintätoiminnalla tarkoitettaisiin, kuten nykyisinkin, saatavien perintää toisen lukuun.

Perintätoimintaa saisi harjoittaa vain sellainen yksityinen elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka on merkitty Etelä-Suomen aluehallintoviraston pitämään perintätoiminnan harjoittajien rekisteriin.

Rekisteröinnin edellytyksenä olisi, että rekisteri-ilmoituksen tekijä on luotettava ja vakavarainen. Ilmoituksen tekijällä olisi oltava palveluksessaan perintätoiminnasta vastaava henkilö, jolla on oltava soveltuvalla tutkinnolla osoitettu perintätoiminnan harjoittamisen kannalta tarpeellisen lainsäädännön tuntemus. Vastaavan henkilön tehtävänä olisi huolehtia siitä, että perintätoiminnassa noudatetaan hyvää perintätapaa ja että toimintaa muutoinkin harjoitetaan lainmukaisesti. Vastaavan henkilön olisi lisäksi huolehdittava siitä, että perintätoimintaan osallistuvilla henkilöillä on tehtävän edellyttämä riittävä ammattitaito. Ilmoituksen tekijän olisi myös kyettävä huolehtimaan toimeksiantajan lukuun perittävistä varoista sekä toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Perintätoiminnan harjoittajia valvoisi Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Aluehallintovirasto voisi puuttua epäasianmukaisesti harjoitettavaan perintätoimintaan pakkokeinoin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2018 aikana.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen tausta, tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esitys liittyy hallitusohjelman tavoitteisiin hallinnollisen taakan keventämisestä ja lupaprosessien sujuvoittamisesta. Samoin hallitusohjelman lähtökohtana on, että julkinen hallinto kysyisi samaa tietoa yrityksiltä vain kerran.

Esityksen keskeisenä sisältönä on siirtyminen toiminnan luvanvaraisuudesta rekisteröintimenettelyyn. Perintätoiminnan harjoittaminen edellyttäisi jatkossa rekisteröitymistä. Samalla, kun poistetaan alan toimijoiden ja viranomaisten näkökulmasta hallinnollista taakkaa aiheuttavaa sääntelyä, uudistuksella pyritään myös varmistamaan nykyistä paremmin perintätoiminnan harjoittamisen asianmukaisuus.

Lupamenettelystä luopumisen ja hallituksen esityksessä ehdotetun rekisteröintimenettelyn tavoitteena ei ole perintätoiminnan harjoittajiin tai perintätoimintaan kohdistuvien vaatimusten vähentäminen vaan päinvastoin perintätoiminnan harjoittajiin kohdistuvan vaatimustason nostaminen ja toimijoihin kohdistuvan valvonnan helpottaminen. Talousvaliokunta pitää hallituksen esitystä kannatettavana ja puoltaa ehdotuksen hyväksymistä seuraavassa esitetyin perusteluin ja vähäisin selkeyttävin muutoksin.

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

Luvanvaraisuudesta rekisteröintimenettelyyn

Rekisteröintimenettelyyn siirtymisen vaikutusten arvioinnin keskeiset näkökulmat liittyvät toisaalta perintätoimintaan kohdistuvien vaatimusten toteutumisen ja toisaalta sääntelystä aiheutuvan taakan arviointiin ja punnintaan. Vaikka talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille perintätoiminnan harjoittamiseen ja toiminnan valvontaan liittyviä epäkohtia, esitettyä siirtymää rekisteröintimenettelyyn ei ole yleisesti pidetty ongelmallisena. Muutoksen on katsottu toiminnanharjoittajien näkökulmasta keventävän hallinnollista taakkaa ja viranomaisnäkökulmasta mahdollistavan aiempaa tehokkaamman resurssien kohdistamisen valvonnan tavoitteiden kannalta merkityksellisiin tehtäviin. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta arvioi, että uudistus turvaisi aiempaa paremmin perinnän kohteena olevien asemaa muun muassa perintätoiminnanharjoittajien pätevyys- ja ammattitaitovaatimusten kiristymisen vuoksi. Talousvaliokunta painottaa, ettei toiminnan luvanvaraisuutta yleisestikään voida pitää itseisarvona, joka takaisi toiminnanharjoittajien ammattitaidon, pätevyys- ja luotettavuuden tai valvonnan tosiasiallisen tehokkuuden. Valiokunta pitää siten esitettyä rekisteröintimenettelyä perusteltuna sääntelyratkaisuna.

Perintätoimintaa koskevasta aineellisesta sääntelystä

Perintää koskevassa sääntely-ympäristössä toiminnan harjoittamisen edellytyksiä koskevat normit ja perintätoiminnan aineellinen sääntely muodostavat kokonaisuuden, joka määrittää perintätoiminnan tavoitteiden ja perinnän kohteiden oikeusturvan toteutumista. Useat talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä esiin nousseet perintätoimintaa koskevat epäkohdat liittyvät nimenomaan toiminnan aineelliseen sääntelyyn, joka ei kuulu talousvaliokunnan toimialaan. Talousvaliokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että jatkossa arvioidaan perintälainsäädäntöä koskevan normiston toimivuutta, kohtuullisuutta ja vaikutuksia yritystoimintaan ja kuluttajiin kokonaisuudessaan. Erityisesti ongelmia liittyy alkuperäisen saatavan moninkertaistumiseen perintäkustannusten vuoksi perinnän kohdistuessa yrityssaataviin: näissä tilanteissa perintäkuluille ei ole säädetty vastaavaa kattoa kuin kuluttajasaatavien perinnässä. Talousvaliokunta korostaa, että myös yrityssaatavia koskevat kuitenkin lain vaatimukset perintäkulujen kohtuullisuudesta ja tarpeellisuudesta. Valiokunta painottaa myös, että perintätoiminnan valvonnassa tulee suunnata riittävät resurssit kohtuuttomien perintäkulujen valvontaan.

Erityiskysymyksiä

Tietosuoja. Talousvaliokunta on arvioinut esitykseen sisältyvää tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä. Ehdotetun lain 6 § mahdollistaisi perintätoiminnan harjoittajien rekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisen tietyin rajoituksin myös yleisessä tietoverkossa. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille osin eriäviä näkökulmia henkilötietojen suojaa koskevasta sääntelystä sekä EU:n tietosuoja-asetuksen ja kansallisen sääntelyn yhteensovittamisesta. Valiokunta pitää selvitettyinä, että EU:n tietosuoja-asetus mahdollistaa kansallisten viranomaisten hallussa olevien virallisten asiakirjojen sisältämien henkilötietojen luovuttamisen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi, mikäli luovutuksen perusteesta säädetään kansallisessa lainsäädännössä. Sääntelyn on oltava myös oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Sääntelyn perustuslainmukaisuuden arvioinnin osalta talousvaliokunta viittaa hallituksen esityksen perusteluissa esitettyyn ja korostaa, että aihealue on ollut useita kertoja perustusla-

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

kivaliokunnan arvioitavana. Nyt esitetyn sääntelyn oikeasuhtaisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arvioinnin kannalta valiokunta pitää keskeisenä, että sääntelyllä parannettaisiin sekä toimeksiantajien että velallisten asemaa: tietojen saatavuus antaisi mahdollisuuden varmistua siitä, että toimeksisaaja harjoittaa perintätoimintaa asianmukaisesti. Lisäksi perintätoiminnan harjoittajat ovat lähes poikkeuksetta oikeushenkilöitä, ja perintätoimintaa harjoittavien luonnollisten henkilöiden osalta kyse on elinkeinonharjoittamisesta. Samalla tietojen helppo saatavuus voi myös parantaa pienten toimijoiden kilpailuedellytyksiä ja siten alan markkinoiden toimivuutta.

Rangaistussäännös. Talousvaliokunta on arvioinut myös kysymystä erillisen rekisteröimismenettelystä liittyvän rangaistussäännöksen tarpeellisuudesta. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella asiaa on arvioitu laajasti lain valmisteluvaiheessa. Talousvaliokunta painottaa, että rangaistussäännöksen tarpeellisuuden arvioinnin lähtökohtana tulee olla rikosoikeudellisten seuraamusten viimesijaisuus. Nykyisessä laissa perintätoiminnan luvanvaraisuudesta ei ole rangaistussäännöstä, ja uhkasakkoa on pidetty riittävänä tehosteena. Käsiteltävänä olevassa lakiehdotuksessa säädettäisiin lisäksi muista velvoitteiden laiminlyöntiä koskevista uusista pakkokeinoista eli varoituksesta ja toiminnan kieltämisestä. Valiokunta toteaa myös, että tiettyjen perintätoimintaan liittyvien velvollisuuksien rikkominen on jo säädetty rangaistavaksi laissa saatavien perinnästä (513/1999), ja lisäksi sekä erityislaeissa että rikoslaissa on säännöksiä, jotka voivat tulla sovellettaviksi epäasianmukaiseen perintätoimintaan. Toiminta voi tulla rikosoikeudellisesti arvioitavaksi esimerkiksi kavallusta, kiristystä tai kiskontaa koskevien säännösten perusteella. Talousvaliokunta pitää tässä vaiheessa perusteltuna hallituksen esityksessä esitettyä sääntelyratkaisua, johon ei sisälly erillistä perintätoimintarikkomusta koskevaa rangaistussäännöstä. Valiokunta huomauttaa samalla, että hallituksen esityksen perusteluissa on virheellisesti viitattu valmisteluvaiheessa mukana olleeseen perintätoimintarikkomusta koskevaan säännökseen, jota esitykseen ei lopullisessa muodossaan sisälly.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä

10 §. Vakavaraisuus. Sääntelyn johdonmukaisuuden parantamiseksi talousvaliokunta esittää lain 10 §:n 1 ja 2 momenttien keskinäisen järjestyksen muuttamista niin, että hallituksen esityksen mukaisesta 1 momentista tulee 2 momentti ja 2 momentista 1 momentti.

19 §. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Esitettyjen siirtymäsäännösten tavoitteena on varmistaa, että nykyisen lain mukaiseen toimilupaan perustuvaa perintätoimintaa harjoittavilla on mahdollisuus jatkaa toimintaansa rekisteröintiin asti, jos rekisteri-ilmoitus tehdään kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Siirtymäsäännös rajoittuu vain nykyisiin toimiluvan haltijoihin, eikä sitä voida soveltaa toiminnanharjoittajiin, jotka toimisivat ilman asianmukaista toimilupaa. Tämän selventämiseksi pykälän 4 momenttiin esitetään lisättäväksi sanat ”toimiluvan perusteella”.

Ehdotetun 19 §:n 5 momentin tarkoituksena on varmistaa perintätoimintaa harjoittavien mahdollisuus jatkaa toimintaansa, vaikka heidän palveluksessaan olevalla perintätoiminnasta vastaavalla henkilöllä ei ole lain 4 §:n 1 momentin mukaista lainsäädännön tuntemusta. Pykälän 5 momen-

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

tin sanamuotoa on tarpeen täsmentää, jotta säännös selkeästi rajautuu tilanteisiin, joissa kyse on henkilöistä, jotka lain voimaan tullessa ovat perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa ja joiden mahdollisuus jatkaa nykyisessä tehtävässään säännöksellä turvataan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 206/2017 vp sisältyvät 2.—4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 206/2017 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Perintätoiminta

Perintätoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa saatavien perintää toisen lukuun sekä omien saatavien perintää tapauksissa, joissa on ilmeistä, että saatavat on otettu vastaan yksinomaan perintätarkoituksessa.

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta:

1) satunnaiseen perintätoimintaan, jos perintätoimintaa ei markkinoida;

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

2) perintätoimintaan, jota valtion, kunnan, kuntayhtymän tai seurakunnan määräysvallassa kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla oleva yhteisö tai säätiö harjoittaa toisen samassa asemassa olevan yhteisön tai säätiön taikka valtion, kunnan, kuntayhtymän tai seurakunnan lukuun;

3) yhteisön tai säätiön saatavien perintään, jos toimeksiantaja ja perintätoiminnan harjoittaja kuuluvat samaan kirjanpitolaissa tarkoitettuun konserniin tai jos toimeksiantaja ja perintätoiminnan harjoittaja ovat saman luonnollisen henkilön määräysvallassa;

4) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:ssä tarkoitettun valvottavan harjoittamaan perintätoimintaan;

5) asianajajan tai hänen apulaisensa harjoittamaan perintätoimintaan;

6) kuolinpesän osakkaan tai pesänselvittäjän suorittamaan kuolinpesän saatavien perintään;

7) konkurssipesän pesänselvitäjän suorittamaan pesän saatavien perintään;

8) toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautuneeseen elinkeinonharjoittajaan joka harjoittaa tilapäisesti perintätoimintaa Suomessa.

Mitä 1 momentin 3, 6 ja 7 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos on ilmeistä, että saatava on siirretty toimeksiantajalle, kuolinpesälle tai konkurssipesälle yksinomaan perintätarkoituksessa.

3 §

Oikeus harjoittaa perintätoimintaa

Perintätoimintaa saa harjoittaa vain sellainen yksityinen elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka on tämän lain mukaisesti rekisteröity perintätoiminnan harjoittajaksi.

4 §

Vastaava henkilö

Perintätoiminnan harjoittajalla on oltava palveluksessaan perintätoiminnasta vastaava henkilö, jonka on oltava täysi-ikäinen ja luotettava henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jolle ei ole määrätty edunvalvojaa. Vastaavalla henkilöllä on oltava soveltuvalla tutkinnolla osoitettu perintätoiminnan harjoittamisen kannalta tarpeellisen lainsäädännön tuntemus. Jos perintätoiminnan harjoittaja on luonnollinen henkilö, hän voi itse toimia tässä pykälässä tarkoitettuna vastaavana henkilönä.

Vastaava henkilö on velvollinen huolehtimaan siitä, että perintätoiminnassa noudatetaan hyvää perintätapaa ja että toimintaa muutoinkin harjoitetaan lainmukaisesti. Vastaavan henkilön on lisäksi huolehdittava siitä, että perintätoimintaan osallistuvilla henkilöillä on tehtävän edellyttämä riittävä ammattitaito.

5 §

Perintätoiminnan harjoittajien rekisteri

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, jäljempänä aluehallintovirasto, pitää rekisteriä perintätoiminnan harjoittajista (*perintätoiminnan harjoittajien rekisteri*).

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

Perintätoiminnan harjoittajien rekisteriin merkitään:

- 1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa perintätoimintaa harjoitetaan;
- 2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa perintätoimintaa harjoitetaan;
- 3) perintätoiminnasta vastaavan henkilön ja 9 §:n 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 4) rekisteröinnin päivämäärä;
- 5) perintätoiminnan harjoittajalle 16 §:n 2 momentin nojalla määrätty varoitukset sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko;
- 6) rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä, joille on määrätty 16 §:n 1 momentissa tarkoitettu kielto harjoittaa perintätoimintaa ilman rekisteröintiä. Tällainen tieto sekä tieto 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista sanktioista on poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kielto tai muu sanktio on määrätty.

6 §

Tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, perintätoiminnan harjoittajien rekisteristä saa luovuttaa henkilötietoja tulosteena taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta tai luovuttaa ne muutoin sähköisessä muodossa. Yleisen tietoverkon kautta luonnollista henkilöä koskevia 5 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisia tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena henkilön nimeä.

Tieto henkilötunnuksesta saadaan kuitenkin luovuttaa tämän lain nojalla vain, jos tieto annetaan tulosteena tai teknisenä tallenteena ja jos luovutuksensaajalla on oikeus henkilötunnuksen käsittelyyn henkilötietolain (523/1999) 13 §:n tai muun lain nojalla.

7 §

Rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen

Sen, joka aikoo harjoittaa perintätoimintaa, on tehtävä ilmoitus aluehallintovirastolle rekisteriin merkitsemistä varten (*ilmoituksen tekijä*). Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

- 1) 5 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot;
- 2) perintätoiminnasta vastaavan henkilön täydellinen nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika sekä selvitys vastaavan henkilön 4 §:n 1 momentissa säädetystä lainsäädännön tuntemuksesta;
- 3) vastaavan henkilön suostumus tehtävään;
- 4) selvitys 9 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä;
- 5) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajan lukuun perittävien varojen (*asiakasvarat*) ja omien varojensa pitämisestä erillään ja asiakasvarojen säilyttämisestä luotettavalla tavalla;

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

6) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Ilmoituksen tekijän on aluehallintoviraston pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

Perintätoiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Perintätoiminnasta vastaavan henkilön vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt. Lisäksi perintätoiminnan harjoittajan on ilmoitettava aluehallintovirastolle toimintansa lopettamisesta.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä perintätoiminnan harjoittajaksi, jos:

- 1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos ilmoituksen tekijä on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen ja hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa;
- 3) ilmoituksen tekijä on luotettava;
- 4) ilmoituksen tekijä on vakavarainen;
- 5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut perintätoiminnasta vastaavan henkilön, joka täyttää 4 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset;
- 6) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan asiakasvaroista;
- 7) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Aluehallintovirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä.

9 §

Luotettavuus

Ilmoituksen tekijää ja perintätoiminnasta vastaavaa henkilöä ei pidetä luotettavana, jos:

- 1) hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan perintätoimintaa, omistamaan perintätoimintaa harjoittavaa yhteisöä tai säätiötä taikka toimimaan sen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muussa ylimmässä johdossa tai perintätoiminnasta vastaavana henkilönä;
- 2) hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan 1 kohdassa tarkoitetussa tehtävässä.

Ilmoituksen tekijää ei myöskään pidetä luotettavana, jos tämä on kolmen arviota edeltävän vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisen.

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa samoin kuin sitä, jolla on suoraan tai välillisesti enemmän kuin 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta muussa yhteisössä. Luotettavuuden arvioimiseksi voidaan 2 momentissa tarkoitettut seikat selvittää sellaisista yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä tarkoitetuista rekisteröidyistä yrityksistä tai yhteisöistä, jotka välittömästi tai välillisesti kytkeytyvät ilmoituksen tekijään tai edellä tässä momentissa mainittuihin henkilöihin.

10 §

Vakavaraisuus

Vakavaraisuutta arvioitaessa aluehallintoviraston tulee ottaa huomioon ilmoituksen tekijän taloudellinen asema.

Ilmoituksen tekijää ei pidetä vakavaraisena, jos tämä on ulosottorekisterin tietojen tai muun selvityksen perusteella kykenemätön vastaamaan taloudellisista velvoitteistaan.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus vakavaraisuudesta koskee oikeushenkilön lisäksi toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa samoin kuin sitä, jolla on suoraan tai välillisesti enemmän kuin 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta muussa yhteisössä.

11 §

Tilintarkastus sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröiminen

Perintätoiminnan harjoittajan on toimitettava tilintarkastus. Tilintarkastukseen sovelletaan mitä tilintarkastuslaissa (1141/2015) säädetään.

Tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi tilintarkastuskertomuksen tulee sisältää erityinen lausuma siitä, onko toimiluvan haltija pitänyt toimeksiantajan lukuun perimänsä varat erillään omista varoistaan ja säilyttänyt ne luotettavalla tavalla

Perintätoiminnan harjoittajan on ilmoitettava tilinpäätös ja toimintakertomus rekisteröitäviksi kaupparekisteriin kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Ilmoitukseen on liitettävä jäljennös tilintarkastuskertomuksesta. Jos perintätoiminnan harjoittaja on osakeyhtiö, osuuskunta tai säätiö, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröimisessä noudatetaan kuitenkin, mitä osakeyhtiölaissa (624/2006), osuuskuntalaissa (421/2013) ja säätiölaissa (487/2015) säädetään.

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

12 §

Perintätoimintaan liittyvien asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen

Perintätoiminnan harjoittajan on säilytettävä perintätoimintaan liittyvät asiakirjat ja tiedot viiden vuoden ajan perintätoimenpiteiden päättymisestä, jollei muualla laissa säädetä pitemmästä säilytysajasta.

13 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka perintätoimintaa harjoittaessa on saanut tietää toimeksiantajan, velallisen tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan tai liike- tai ammatillisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa muuta säädetä.

14 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo aluehallintovirasto.

Perintätoiminnan harjoittajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava aluehallintovirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

15 §

Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä

Aluehallintovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen ilmoituksen tekijän ja perintätoiminnasta vastaavan sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen 9 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden ja 10 §:ssä tarkoitetun vakavaraisuuden arvioimiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada 2 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitetusta organisaatiosta ja tämän lain 9 §:n 3 momentissa ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

16 §

Pakkokeinot

Aluehallintoviraston on kiellettävä perintätoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 7 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai laiminlyö 11 §:n 1 momentin säännöksen noudattamisen, aluehallintovirasto voi kehottaa perintätoiminnan harjoittajaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa. Jos perintätoiminnasta vastaava henkilö laiminlyö 4 §:n 2 momentissa säädetyn huolehtimisvelvollisuuden tai jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 12 §:ssä tai 14 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden, aluehallintovirasto voi antaa perintätoiminnan harjoittajalle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia ja jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, aluehallintovirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan perintätoiminnan harjoittajan toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Aluehallintovirasto voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

17 §

Rekisteristä poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava perintätoiminnan harjoittaja perintätoiminnan harjoittajien rekisteristä, jos:

- 1) perintätoiminnan harjoittaja on lopettanut toimintansa;
- 2) 8 §:n 1 momentin 1—4 tai 6 taikka 7 kohdassa säädetyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) perintätoiminnan harjoittaja harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä;
- 4) perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa ei ole enää 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua perintätoiminnasta vastaavaa henkilöä eikä perintätoiminnan harjoittaja ole aluehallintoviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa henkilöä;
- 5) perintätoiminnan harjoittajan tai sen vastaavan henkilön toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja perintätoiminnan harjoittajalle on jo aiemmin asetettu samaa perustetta koskeva määräaikainen toimintakielto.

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

18 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Aluehallintoviraston päätökseen 16 ja 17 §:ssä tarkoitetussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun aluehallintoviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

19 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annettu laki (517/1999).

Rekisteri-ilmoitus voidaan ottaa käsiteltäväksi ennen tämän lain voimaantuloa ja ilmoituksen tekijä voidaan rekisteröidä perintätoiminnan harjoittajien rekisteriin tämän lain tullessa voimaan.

Se, joka tämän lain voimaan tullessa **toimiluvan perusteella** harjoittaa tämän lain mukaan rekisteröintiä edellyttävää perintätoimintaa, saa jatkaa toimintaansa, kunnes päätös rekisteriin merkitsemisestä on tehty, jos rekisteri-ilmoitus tehdään kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Aluehallintovirasto voi pyynnöstä rekisteröidä 4 momentissa tarkoitetun perintätoiminnan harjoittajan, vaikka tämän **lain voimaan tullessa perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa olevala** perintätoiminnasta vastaavalla henkilöllä ei ole 4 §:n 1 momentissa säädettyä lainsäädännön tuntemusta, jos perintätoiminnan harjoittaja on perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimiluvan haltija.

2.

Laki

saatavien perinnästä annetun lain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 10 a §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 31/2013, seuraavasti:

10 a §

Kuluttajasaatavan perintäkulujen enimmäismäärät

Kuluttajasaatavaa perittäessä velalliselta saa tässä momentissa mainituista perintätoimista vaatia seuraavat määrät:

5) 5 §:ssä tarkoitetusta maksuvaatimuksesta enintään 5 euroa, jos saatavaa perii perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (/) 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu perintätoiminnan harjoittaja;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 20 kohta seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

20) perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetussa laissa (/) tarkoitettuun perintätoiminnan harjoittajaan;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 momentin 22 kohta, sellaisena kuin se on laissa 923/2017, sekä
lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 923/2017 ja 1112/2017, uusi 23 kohta seuraavasti:

6 §

Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

Velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tukemaan:

22) matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) 14, 17 ja 18 §:ssä säädetyn tehtävän hoitamista;

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2018 vp

23) perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (/) 9, 10 ja 17 §:ssä säädettyjä tehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 22.3.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen sin
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo kok
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Eero Lehti kok
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Martti Mölsä sin
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Antero Vartia vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen